

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

Transformational Leadership of School Administrators in The New Era

ปภัสนก น้อยลา และกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

s65561802072@ssru.ac.th, ganratchakan.le@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ 2. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคใหม่ ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการบริหาร ดังนั้นแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลาและวิวัฒนาการทางสังคม และการศึกษายุคใหม่ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีความรู้ มีทักษะหลากหลายด้าน รู้บทบาทหน้าที่ เข้าถึงคุณธรรมจริยธรรมและสามารถนำประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่มาใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา เพื่อมุ่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ ตอบสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษายุคใหม่ ซึ่งท้าทายความสามารถและการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

Abstract

This article aims to study the transformational leadership of school administrators in the new era. and a guideline for the development of transformational leadership in the new era the school administrators are important variables in education management. The development of educational institutes to be efficient and effective arises from the administration. Therefore, educational institute administrators must be persons with leadership for periodic change and social evolution and modern education in the 21st century, in which school administrators should have appropriate characteristics, knowledge have a variety of skills know the role Access to morals and ethics and be able to apply experience in

modern educational administration to adapt to the context of educational institutions. to aim for quality educational institutions, respond to competition and modern, suitable for the change of education in the modern world. which challenges the abilities and skills of school administrators

Keywords: Transformational leadership, School administrators in the new era

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีรวดเร็วและมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม มีเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ สถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่ดำเนินไปเพื่อการมีชีวิตรอด จึง เปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องมีการปรับตัวตามสถานการณ์ตลอดเวลา ดังนั้นผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลงควรมี คุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อลดความตึงเครียดและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน (Bass & Riggio, 2006)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาและสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคล สังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาให้ทันสมัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ทันกับสภาพที่มี ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดเชิงกลยุทธ์ คิดเชิงบวก คิดเชิงนวัตกรรม คิดเชิง ระบบ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจาก สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดการแข่งขันสูง ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ จึงขึ้นอยู่กับผู้นำ การปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร และการพัฒนาต่างๆ อาจนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จของ หน่วยงานได้อย่างมากแต่คุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ได้นั้นไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งก่อกำเนิดจากการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง สามารถทำให้ผู้นำเป็นผู้นำที่เก่งและดีในหน่วยงานได้ ดังนั้น วิธีที่จะทำให้ผู้บริหาร ประสบความสำเร็จสูงสุด คือ ผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้ก้าวทันยุคการศึกษาใหม่ มีแนวโน้มที่ หน่วยงานจะบรรลุเป้าหมาย และมาตรฐานของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจาก บุคลากรทุกคนร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจงานให้บรรลุ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนางานและใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ผู้บริหารต้องมีความ เป็นผู้นำ ความรู้รอบด้าน ความสามารถ คุณลักษณะที่ดี และประสบการณ์งานทางการบริหารการศึกษาเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และการมีความกล้าเสี่ยง ใช้หลักบริหารความเสี่ยง เป็นคุณลักษณะร่วมของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทาง การศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตอบสนองด้านความต้องการของมนุษย์ ควบคู่ไปกับด้านภารกิจต่างๆของสถานศึกษาหรือต้นสังกัด

ความหมายของผู้นำ

เบิร์นส์ (Burns, 1978, p.19) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่จะสามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นตามดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องเป็นวัตถุประสงค์รวมทั้งผู้นำและผู้ตาม

ลิปแฮม (Lipham, 1964, p. 122) เห็นว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change agent) หรือริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นทั้งในด้านการวางแผนงาน การดำเนินการ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

Marshall Goldsmith (2000) ได้เขียนบทความเรื่อง “The Global Leader of the Future: New Competencies for a New Era” กล่าวว่า คุณลักษณะที่มีประสิทธิผลของผู้นำในอนาคตมี 5 ประการ คือ

1. ผู้นำต้องมีแนวคิดที่กว้างไกล (Thinking Globally) ในอนาคตจะมีการพัฒนาการสื่อสาร การพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้นำต้องมีแนวคิดที่กว้างไกล และพัฒนาตนเอง รวมไปถึงองค์การอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้นำต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity) ผู้นำต้องเข้าใจและปรับตัวตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในองค์กร ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมนิยมประเพณี กฎหมาย เป็นต้น
3. ผู้นำต้องบริหารจัดการเทคโนโลยี (Demonstrating Technology Savvy) ผู้นำในอนาคตต้องบริหารจัดการและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ในองค์กรได้ เพื่อความรวดเร็ว และความสะดวกในการทำงาน
4. ผู้นำต้องสร้างหุ้นส่วนเชิงธุรกิจ (Building Partnerships) ผู้นำควรประสานร่วมมือกับหุ้นส่วน และปรับขนาดองค์กร พัฒนาหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง
5. ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำร่วม (Sharing Leadership) ผู้นำในอนาคตต้องนำการบริหารแนวใหม่มาปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ร่วมแบ่งปันความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ โดยให้ผู้นำและผู้ตามได้แสดงศักยภาพในตัวเองออกมาพัฒนา ทำให้องค์กรมีประสิทธิผลมากขึ้น

จากที่แนวคิด ความหมายทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเป็นผู้บริหารที่ต้องมีแนวคิดในการพัฒนา การอยู่ร่วมกันทางสังคม วัฒนธรรมที่ดีของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง เป็นผู้นำที่กระตุ้นความสนใจระหว่างผู้ร่วมงานทำให้เกิดการตระหนักในด้านการกิจ และด้านวิสัยทัศน์ของทีมโดยผู้นำยกระดับวุฒิภาวะ อุดมการณ์ของผู้ร่วมงานในองค์กร รวมไปถึงการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานนำสู่ระดับความสามารถและศักยภาพที่สูงมากขึ้น (วันชัย ธงชัย, 2547, หน้า.10)

Maslow (อ้างใน เตชทัต ใจท้วม. 2551 : 20) กล่าวว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะตระหนักถึงความต้องการของผู้ร่วมงาน ช่วยกระตุ้นผู้ร่วมงานให้มีความสำนึก (conscious) ยกระดับความต้องการของผู้ร่วมงานสูงขึ้น ตามลำดับขั้นความต้องการของความสำเร็จและทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์และยึดถือค่านิยมเชิงจริยธรรม ซึ่งความพยายามของผู้นำจะทำให้บุคคลต่างๆ นั้นมีจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบสูงมากขึ้นได้ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจผู้ตามให้ถ่ายทอดความสนใจในตนเองต่อความดีของหมู่คณะ องค์กร หรือชุมชน

Howell & Avolio (อ้างใน เพ็ญพร ทองคำสุก. 2553: 14) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นด้วยการดึงดูดใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงานในทางความคิด โดยบันดาลใจให้ผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในแนวทางใหม่ ซึ่งผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความสำคัญ เห็นคุณค่าของงานและความต้องการต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างแรงจูงใจและบันดาลใจผ่านวิสัยทัศน์และการกระทำที่เป็นความจริงสำหรับผู้ตาม

Polychroniou (อ้างใน เพ็ญพร ทองคำสุก. 2553 : 14) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงและการปรับเปลี่ยนบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านค่านิยม ด้านคุณธรรม ด้านมาตรฐาน และเป้าหมายระยะยาว ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเกี่ยวข้องกับการประเมินแรงจูงใจ การตอบสนอง ความต้องการของผู้ตาม และการปฏิบัติต่อผู้ตามในฐานะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นกระบวนการดีที่รวมทั้งความเป็นผู้นำแห่งการจัดการ และแบบมีวิสัยทัศน์

Griffiths (1965: 243-252) ได้จำแนกพฤติกรรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ภาวะผู้นำด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (As an Initiator) หมายถึง ภาวะผู้นำในด้านการคิดริเริ่มงานใหม่ๆ ทำงานหนักอยู่เสมอเพื่อให้งานที่ริเริ่มใหม่นั้นบรรลุผลสำเร็จ
2. ภาวะผู้นำด้านการปรับปรุงแก้ไข (As an Improver) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง โดยผู้นำเป็นผู้กระตุ้น และให้กำลังใจ ตลอดจนแนะนำแนววิธีการทำงานใหม่ ๆ และปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
3. ภาวะผู้นำด้านการยอมรับนับถือ (As a Recognizer) หมายถึง การแสดงออกของผู้นำต้องรู้จักยอมรับต่อความสำเร็จของผู้ร่วมงาน โดยการให้กำลังใจ คำชมเชย ไม่ฉวยโอกาสนำผลงานคนอื่นมาเป็นของตน ผู้นำต้องพยายามดึงศักยภาพที่แฝงอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์
4. ภาวะผู้นำด้านการให้ความช่วยเหลือ (As a Helper) หมายถึง ผู้นำพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ปัญหาเมื่อผู้ร่วมงานติดขัด

5. ภาวะผู้นำด้านความสามารถในการพูด (As an Effective Speaker) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษา สามารถพูดชักจูงให้หมู่คณะปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือ ประสานสัมพันธ์ และผู้นำต้องมีความจริงใจในคำพูดนั้น ๆ

6. ภาวะผู้นำด้านการประสานงาน (As a Coordinator) หมายถึง การกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานอื่น ๆ เข้ามา มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนของทุกฝ่ายอย่างเต็มที่ และมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน

7. ภาวะผู้นำด้านการเข้าสังคม (As a Social Man) หมายถึง การอยู่กับคนจำนวนมากทั้งใน และนอกองค์กร ผู้นำจะต้องเรียนรู้ และปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม และต้องเลือกใช้เวลาไปกับสังคมให้เหมาะสม

จากที่แนวคิด ความหมายทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นพลังการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ ทำให้บุคลากรเกิดการตระหนักรู้คุณค่าวิสัยทัศน์ มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจ และให้ความเคารพนับถือแก่ผู้บริหาร มีการกระตุ้นและจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมุ่งพัฒนาบุคลากรไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา

คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ผู้นำสถานศึกษายุคใหม่ คือ การสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ได้ผลและยาวนาน การเปลี่ยนแปลงจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมีการกำหนดเป้าหมาย มีหลักคิดในการทำงานที่ชัดเจน และสามารถระดมความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถจำแนกคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรมีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ ผู้นำสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน และกระจายวิสัยทัศน์ให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. มีความเชื่อว่าองค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ผู้นำต้องนำองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยจัดสภาพบรรยากาศให้ทุกคนได้ศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
3. เน้นคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จัดการฝึกอบรมตามความต้องการและความจำเป็น ให้ขวัญกำลังใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ
4. เป็นผู้มีการสื่อสารและนักฟังที่ดี ผู้นำใช้หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงข้อมูลข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นของบุคลากร และพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะ

5. ปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลและรายงานความก้าวหน้า เพื่อพัฒนางานไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

6. ใช้หลักการบริหารความเสี่ยง การบริหารจัดการมีความยืดหยุ่น และไม่เคร่งครัดจนเกินไป เปิดโอกาสให้ปฏิบัติงานเกินกรอบหรือนโยบายได้ ถ้างานนั้นสามารถพัฒนางานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพมาก

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

บุคคลจะเป็นผู้นำได้จะต้องมีคุณลักษณะ และบุคลิกภาพพิเศษกว่าคนทั่วไป ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะท่าทางดีสง่าน่าเลื่อมใส มีความยุติธรรม ฯลฯ

1. การสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องสนับสนุน ให้บุคลากรในสถานศึกษา สร้างสรรค์ผลงานตามศักยภาพ

2. การสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่ดีนั้นต้องสื่อสารได้ตรงประเด็น ชัดเจน และเหมาะสมตามสถานการณ์ นอกจากเป็นผู้สื่อสารที่ดีแล้วควรเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย

3. การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinker) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในกระบวนการคิดของบุคลากรในสถานศึกษาที่ถลันกรอง ผ่านการประชุมมาหลายขั้นตอน เพื่อผลลัพธ์ที่มีประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

4. การสร้างชุมชน (Builds Community) หมายถึง ประสานเชื่อมโยงกับกลุ่มคนที่มีความเหมาะสมที่จะช่วยส่งเสริม ด้านการเรียนรู้มากขึ้นและเป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย

5. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารที่มีประสิทธิผล จำต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมได้ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สามารถร่วมแบ่งปันวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพร่วมกันได้ด้วย

6. การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and Connection) ผู้บริหารต้องแบ่งปันข้อมูล และความรู้อย่างเปิดเผยชัดเจน โดยมีความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น มีการติดต่อกับโลกภายนอกผ่านสื่อทางสังคม และต้องสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น

7. การสร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) ผู้บริหารต้องสร้างพลังการสร้างสรรค์และทัศนคติทางบวก สร้างแรงจูงใจ แรงผลักดัน ให้กับบุคลากร เพื่อนำพลังงานนั้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน

8. ด้านความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการแสดงออกถึงความมั่นใจที่ชัดเจน มีความถูกต้อง เข้าถึงง่าย และมั่นใจในการรักษาขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นในโรงเรียนได้

9. ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and Persistence) ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงความมุ่งมั่นและความทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อสร้างแรงผลักดัน และแรงจูงใจ กับคณะครูและนักเรียนเกิดความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

10. ความเต็มใจในการเรียนรู้ (Willingness to Learn) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามยุคสมัยเสมอ และนำความรู้ที่นำมาปรับใช้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร และสังคม โรงเรียน ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

11. นักประกอบความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial, Creative and Innovative) มีความสามารถในการคิดนอกกรอบ การคิดสร้างสรรค์ และ นวัตกรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการทางสังคม และพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์การประกอบการได้

12. นักคิดริเริ่มงาน (Intuitive) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ถึงความเชื่อมั่นของตนเอง และความสามารถการเป็นนักคิด นักริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารที่สามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จซึ่งเป็นการเกิดขึ้นจากความฉลาด

13. ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to Inspire) ผู้บริหารที่ดีต้องสร้างความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น และความคิดที่ดีต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต

14. การเจียมเนื้อเจียมตัว (Be Humble) ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่ในโรงเรียนซึ่งงานผู้บริหารไม่ใช่เป็นรูปปั้นแต่เป็นงานที่อำนวยความสะดวกต่อทุกคนในโรงเรียน คือ การมีสัมมาคารวะ รู้จักบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้กับครู และภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

15. แบบอย่างที่ดี (Good Model) ควรฝึกความคิดที่สร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ฝึกการสื่อสารที่เหมาะสมและคิดอย่างเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการปลูกฝังสร้างสรรค์จิตสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้

บทสรุป

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่จะมีอิทธิพลต่อบุคลากรโดยเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้สูงขึ้นกว่าเดิม ส่งผลให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยให้บุคลากรนี้กระทำผ่านองค์ประกอบทางพฤติกรรม มีผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญในการเชื่อมโยงบุคลากรระดับปฏิบัติการเพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งผู้ที่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักใช้สติปัญญาคิดหาทางใหม่ๆ มาปรับปรุงแก้ไขปัญหา ขยายการปฏิบัติงานให้กว้างขวาง และกระตือรือร้นในการทำงานสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานอย่างประสบความสำเร็จโดยคุณภาพของผู้บริหารสามารถดูได้จากบุคลิกลักษณะ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีความรู้ด้านการจัดระบบงาน และมีทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุมีผลมุ่งใจให้บุคลากรทำงานด้วยความเสียสละเพื่อ

ส่วนรวม บริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดภายใต้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ฉะนั้นแนวทางที่จะทำให้เกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในแต่ละสถานการณ์

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ต้องมีความสามารถที่นำพาสถานศึกษาของตนให้มีการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลา และวิวัฒนาการของการศึกษาได้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมองเห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาส และทำความเข้าใจปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องและคล้อยตามยุคสมัย โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนของบุคลากรและเป็นจุดสะท้อนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโรงเรียน เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคใหม่จะทำให้สถานศึกษามองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นคือโอกาสที่เกิดขึ้นมาใหม่ภายใต้บทบาทสำคัญ และนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. กาฬสินธุ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
- ถวิล ศรีใจงาม. (2556). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 และเขต2.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.กรุงเทพฯ.
- พรรณพิไล พลเยี่ยม. (2561). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.พะเยา.
- เพ็ญพร ทองคำสุก. (2553). ตัวแบบสมการโครงสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ขอนแก่น.
- ยุพา สิริอำนวยศักดิ์. (2561). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.พะเยา.
- สันติ หอมทวีโชค. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.กรุงเทพฯ.
- Bass, B.M. and Avolio, B.J. (1994). Transformational Leadership Development. California: Consulting Psychologist Press.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

Burns, J. M. (1978). Leadership . New York: Harper and Row.

Lipham, M. J., & James, A. H. (1974). Leadership theory the relationship: Foundations and functions. New York: Harper Row.

Marshall Goldsmith. (2000) .The Global Leader of the Future: New Competencies for a New Era. [cited 2015, April22] :

<https://www.corporatelearningnetwork.com/leadership/articles>.